Εικαστικά
Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 1 1/8/13 2:17 PM

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	**Θωμάς Ζωγράφος**, *Καθηγητής Καλλιτεχνικών Β/θμιας Εκπαίδευσης* **Αριάδνη Αξαοπούλου**, Δασκάλα **Δημήτρης Μπέσσας**, *Καθηγητής Εικαστικών στο Π.Τ.Δ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας* **Ελεονόρα Μπέσσα**, *Δασκάλα*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	**Παναγιώτα Καβούρη**, *Σχολική σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης* **Νίκος Καμήλος**, *Δάσκαλος* **Γιώργος Τσακίρης**, *Επίκουρος Καθηγητής στη Σ.Κ.Τ. του Α.Π.Θ.*
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	**Εύα Μπαζού**, *Σκιτσογράφος - Εικονογράφος*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	**Σοφία Στέρπη**, *Φιλόλογος*
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	**Γιώργος Σιγάλας**, *Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων του Π.Ι.*
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	**Ελένη Μπούντα**, *Δασκάλα*
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	**Παύλος Σάμιος**, *Εικαστικός Καλλιτέχνης*
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	**ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.**

Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:
«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 2 1/11/13 3:49 PM

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θωμάς Ζωγράφος **Αριάδνη Αξαοπούλου** **Δημήτρης Μπέσσας** **Ελεονόρα Μπέσσα**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.**

Εικαστικά
Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 3 1/8/13 2:17 PM

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 4 1/8/13 2:17 PM

Τα σκίτσα του βιβλίου

Κάθε φορά που θα βλέπεις τα παρακάτω σκίτσα θα ξέρεις ότι σημαίνουν...

Έργα καλλιτεχνών

Ιδέες για δημιουργίες

Οι δικές μας δημιουργίες

Παρατηρώ τη φύση και το περιβάλλον

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 5 1/8/13 2:17 PM

Λίγα λόγια για σένα

Οι σελίδες του τετραδίου σου είναι ανοιχτές και περιμένουν τις δικές σου δημιουργίες. Με αφορμή όσα είδες και έμαθες στο βιβλίο των Εικαστικών, θα φτιάξεις το προσωπικό σου τετράδιο τέχνης.

Ένα τετράδιο που θα φυλάξεις και θα σε περιμένει πάντα να σου θυμίζει, κάθε φορά που θα το ανοίγεις, ότι υπήρξες και εσύ ένας μικρός δημιουργός. Τα χρωματιστά μολύβια, οι μαρκαδόροι, τα παστέλ, τα χρωματιστά χαρτιά θα απλωθούν σε όλες τις σελίδες του τετραδίου σου. Θα γράψουν γραμμές, θα σχεδιάσουν σχήματα και θα στολίσουν με χρώματα τον δικό σου κόσμο.

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 6 1/8/13 2:17 PM

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. Μορφικά στοιχεία

Α1. «.....», χωρίς τίτλο 10
Α2. Τροχιογραμμές 11
Α3. Τροχιές γύρω από το κέντρο (ομόκεντρα) 13
Α4. Χρωματολόγια 14
Α5. Γύρω-ολόγυρα 17
Α6. Στον ρυθμό των λουλουδιών 18

ΕΝΟΤΗΤΑ Β. Από τη φύση και το περιβάλλον του ανθρώπου

Β1. Αντιθέσεις 22
Β2. Σκιές 23
Β3. Μέσα στο νερό... μορφές! (αντικατοπτρισμοί) 24
Β4. Ερευνητές και δημιουργοί 25
Β5. Δημιουργίες μέσα από τον μεγεθυντικό φακό 27
Β6. Γεφύρια 28

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. Τέχνη και τεχνικές

Γ1. Μηχανικές προβολές 32
Γ2. Μορφές μέσα από τα χέρια δύο γλυπτών του 20ού αιώνα 34
Γ3. Από τις λέξεις στις εικόνες 36

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ. Δημιουργίες και δημιουργοί χθες και σήμερα

Δ1. Δύο διάλογοι στην αρχαία ελληνική τέχνη 40
Δ2. Βυζαντινή αγιογραφία 41
Δ3. Συντροφιά με ένα άλογο στα μονοπάτια της τέχνης 42
Δ4. Σέλα και τιμόνι ποδηλάτου 45
Δ5. Γλυπτά που πάλλονται 47
Δ6. Άνθρωποι-κούκλες 48
Δ7. Τα άνθη του χαρτιού 49

Παράρτημα ασκήσεων 52

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 7 1/8/13 2:17 PM

KOLA

Ενότητα Α

Μορφικά Στοιχεία

Με έναν ρυθμό, πολλά σημεία, πυκνές γραμμές, περιγράμματα, σχήματα το ένα μέσα στο άλλο, χρωματολόγια θα γεμίσουν τις σελίδες του τετραδίου σου. Μαρκαδόροι, κηρομπογιές, ξυλομπογιές θα είναι τα εργαλεία που θα χρωματίσουν τις δημιουργίες σου.

Α1 «.....» ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

1

Κολάζ σημείων
με χάντρες, πούλιες
και κουμπιά (εικ.1)

Μπορείς να φανταστείς
πώς έγινε το κουτί
της νύχτας
(εικ. 2);

2

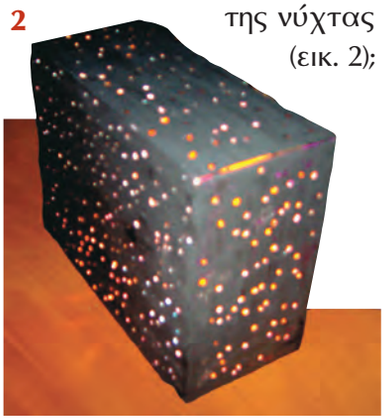

3

Έργο φτιαγμένο
με μπατονέτες (εικ. 3)

Σχεδίασε με το μολύβι σου τα φρούτα που θέλεις και γέμισε το σχέδιό σου με χρωματιστά σημεία. Χρησιμοποίησε λεπτούς μαρκαδόρους.

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 10 1/8/13 2:18 PM

Τροχιογραμμές

Με μαρκαδόρους και ξυλομπογιές, άπλωσε τις γραμμές του χάρτη σε όλη την επιφάνεια. Χρησιμοποίησε όλα τα είδη των γραμμών που ξέρεις και δώσε τα δικά σου ονόματα δημιουργώντας τον δικό σου φανταστικό χάρτη.

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 11 1/8/13 2:18 PM

A2

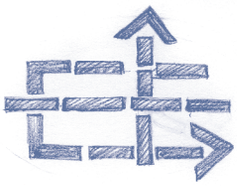

Σχεδιαστικά παιχνιδογράμματα με ευθείες και καμπύλες.

Ανακάλυψε τα κεφαλαία γράμματα που κρύβονται στο σχέδιο και συνέχισε με τα δικά σου σε όλη την επιφάνεια. Χρησιμοποίησε το μολύβι σου.

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 12 1/8/13 2:18 PM

Τροχιές γύρω από το κέντρο (ομόκεντρα) A_3

Βρείτε πληροφορίες για τη ρωσική κούκλα. Ποια σχέση έχει με το θέμα μας; Φέρτε μία στην τάξη και συζητήστε για την κατασκευή της (εικ. 1).

1

2

3

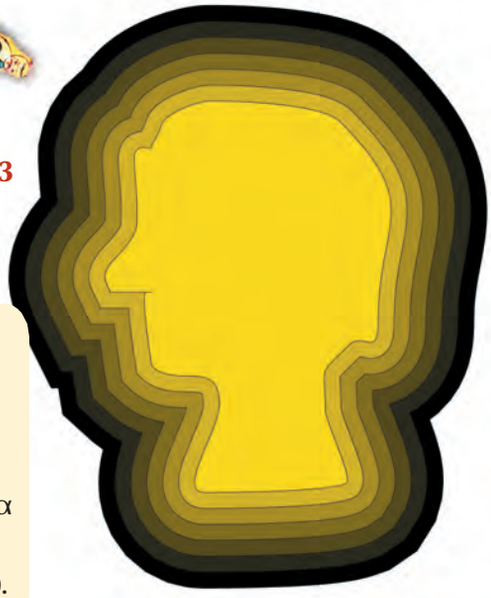

Σχεδίασε το προφίλ σου σε ένα χαρτόνι με όποιον τρόπο θέλεις και κόψ' το. Βάλε από κάτω ένα δεύτερο χαρτόνι και μεγάλωσε το προφίλ σου γύρω γύρω κατά 1 εκ. περίπου. Επανάλαβε το ίδιο σε άλλα χαρτόνια έξι ή περισσότερες φορές. Κόλλησε το ένα πάνω στο άλλο και χρωμάτισέ τα (εικ. 2, 3).

4

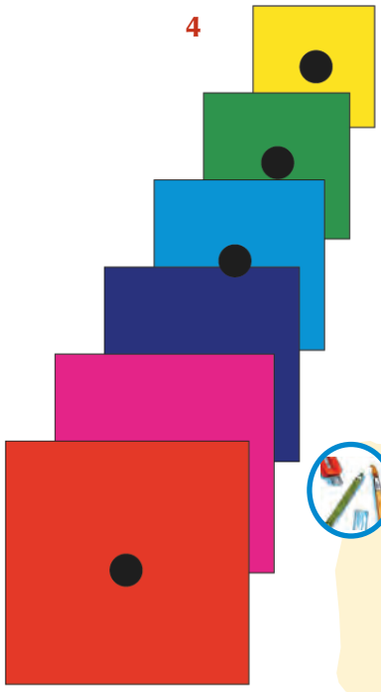

5

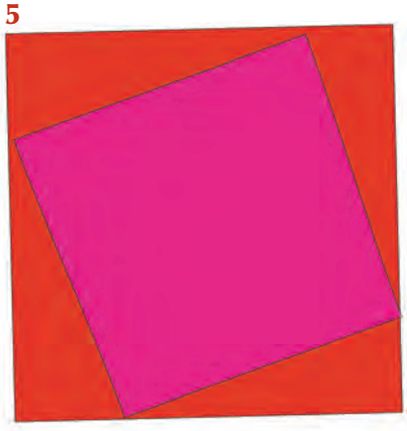

6

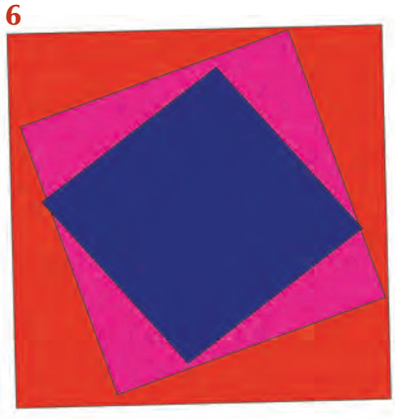

Κόψε έξι ή και περισσότερα τετράγωνα που το ένα να είναι μικρότερο από το άλλο κατά 1 εκ. Χρωμάτισέ τα με ό,τι χρώματα θέλεις και τοποθέτησε το ένα πάνω στο άλλο στρίβοντάς τα λίγο. Χρησιμοποίησε χαρτόνια και κόλλα για να τα στερεώσεις (εικ. 4, 5, 6).

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 13 1/8/13 2:18 PM

Α4 Χρωματολόγια

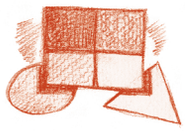

Επισκεφθείτε ένα χρωματοπωλείο και ζητήστε από τον χρωματοπώλη να δείτε τα χρωματολόγια και πώς παρασκευάζει τα χρώματα.

1

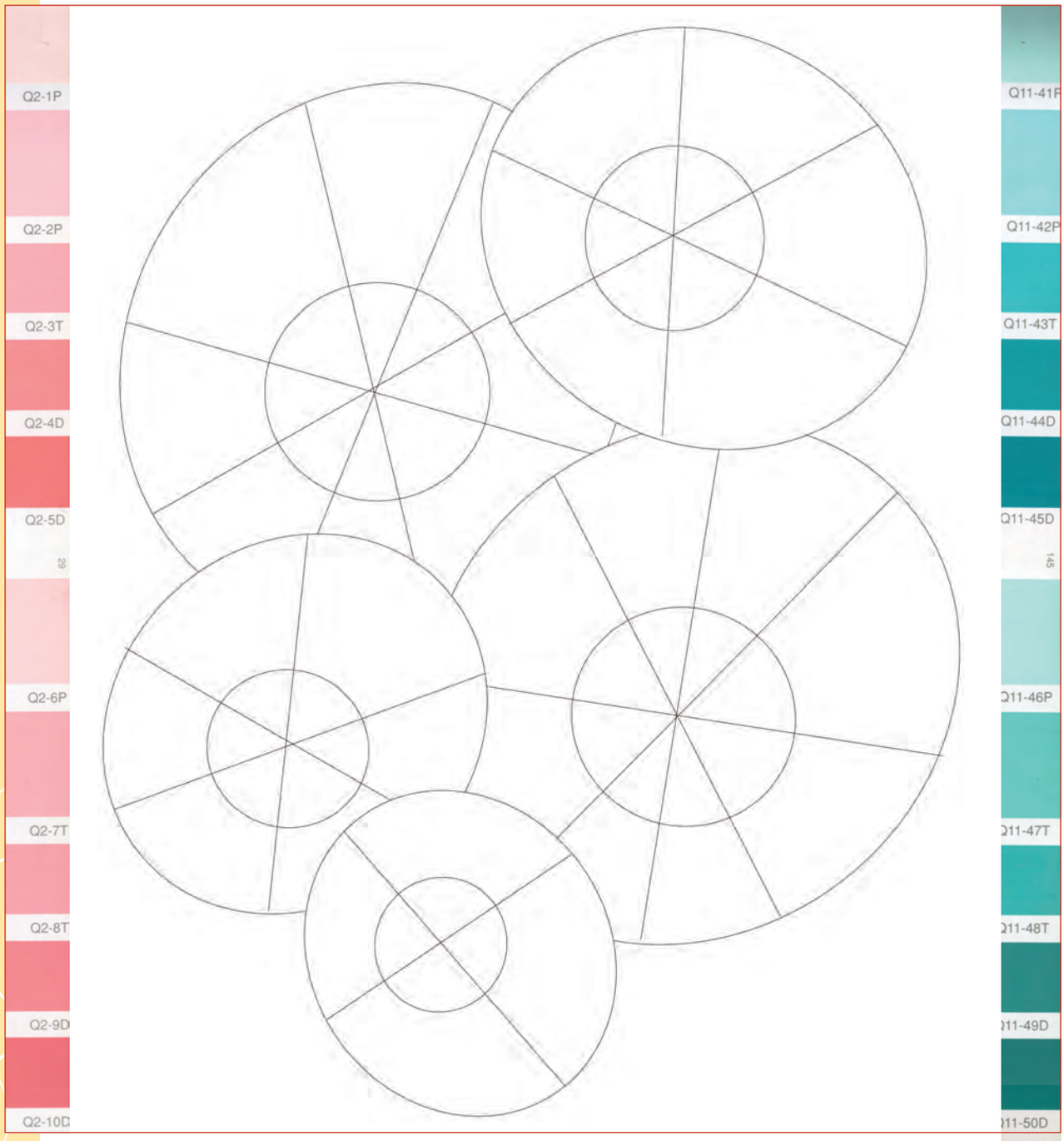

2

Διάλεξε για κάθε κύκλο ένα χρώμα και συμπλήρωσε μέσα στα σχήματα τις αποχρώσεις του. Χρησιμοποίησε τις ξυλομπογιές ή τις κηρομπογιές σου. Παρατήρησε τα χρωματολόγια της σελίδας. Θα σου φανούν χρήσιμα (εικ. 1, 2).

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 14 1/8/13 2:18 PM

Η αλλαγή των χρωμάτων στη φύση έδωσε την αφορμή στον **Ίττεν** να φτιάξει τις τέσσερις εποχές με τα χρώματα που φαντάστηκε ότι ταιριάζουν σε καθεμιά από αυτές.

1

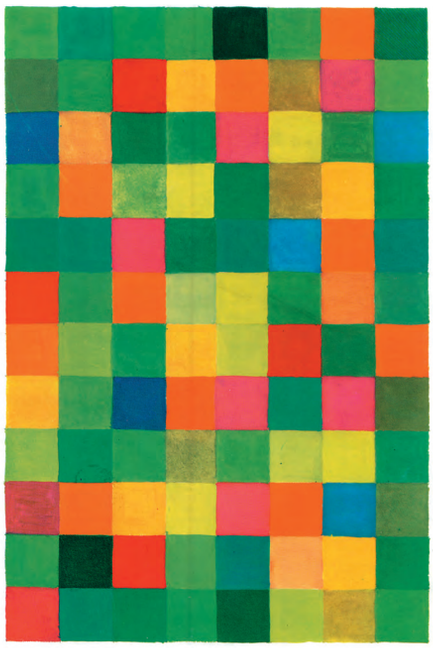

1. .....

2

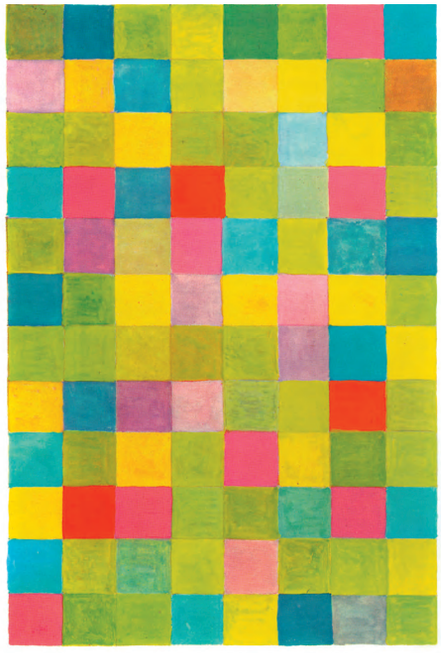

2. .....

3

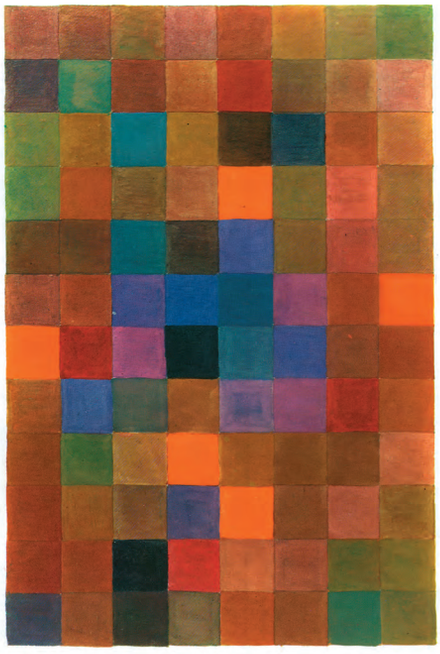

3. .....

4

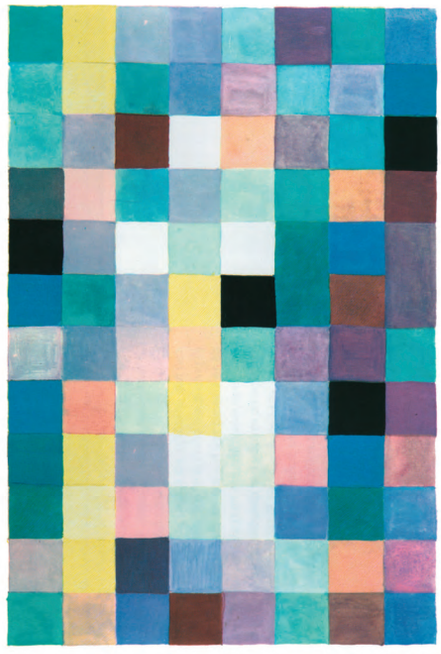

4. .....

Παρατήρησε προσεκτικά τα έργα του **Ίττεν** (εικ. 1, 2, 3, 4) και γράψε την εποχή που πιστεύεις ότι ταιριάζει σε κάθε έργο. Διάλεξε τα χρώματα της εποχής που σου αρέσει περισσότερο και με αυτά ζωγράφισε στο μπλοκ σου ένα τοπίο. Χρησιμοποίησε τις τέμπερές σου.

10-0071_EIKASTIKA_TETRADIO.indd 15 1/8/13 2:18 PM